

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, Sive Institutiones & Praxes Tum Vitæ, tum Officii Pastoralis

Musart, Charles

Monachii, 1654

Capvt V. Prudentia, Vigilantia, Diligentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41616

libus erat quoq; aliquid, quod mone-
rem: Verùm alio postea loco fiet
commodiùs.

CAPVT V.

Sit Prudens, Vigilans, Diligens,
NVM: I.

*Regimen animarum singularem requirit
prudentiam.*

PRudentia ceterarum virtutum
moderatrix est: iis enim medium
ponit, intra quod consistant, ne defe-
ctu, aut excessu à recto exorbitent.
Principalis est hæc virtus, id est, viro-
rum principum, & regum: sine quâ
regere velle insania est: Philosophi
ea mens est, idq; sapientes Ægypti o-
culo ad summitatem sceptri fixo hye-
roglyphicè adumbrârunt; sed nulli
prudentia necessaria magis, quàm pa-
storibus animarum: est enim hoc regi-
men, vt eminens, ita perarduum,
ideóque Christus, cum Apostolos ad
salutem animarum ex officio procu-
randam

randam emitteret, prudentiam nominatim commendauit. *Estote prudentes, sicut serpentes*, quorum scilicet oculi & vigiles sunt, & ad peruidendum perspicaces. Quid hinc ais; Neo-paroche? plurima sanè tibi erunt dicenda pro suggestu in concione, pro facibus tribunali, publicè, priuatim; sæpe danda consilia petentibus; sæpe notanda petentibus suggerenda; subinde etiam ex tempore: Argum propterea te esse oportebit, centum oculis præditum ut omnia longè latèq; conspicias, & omnibus prouideas. Profectò homo imprudens, & quem necdum magister usus docuit; tam multa, tamq; variata atq; perplexa, neq; rectè, neq; probe peruidebit, neq; verò conficiet. Quid inde? illud sequitur. *Si cæcus, cæco, & reliquum nòsti.*

NVM: II.

Modi assequendi prudentiam in munere pastoralì.

At

no-
uden-
oculi
dum
oarp
cend
facu
fæp
no
tiam
re ef
tum
s, &
nom
giste
vari
robi
Quid
, & c.
m-
at

AT ego, inquires, neq; Argus, neq;
centoculus sum, neq; per ætatem
aut experientiam esse possum: &
quam tu à me homine nouo, ante an-
nos, & vsum, prudentiam quæris, aut
requiris? neque enim Salomonî me
comparo, qui in somno repente sapi-
ens euadam. Rectè, ais; igitur Salo-
monis exemplo, qui iuuenis, & parùm
expertus ad regendum vocatus est,
ante omnia multâ, & ardenti prece
sapietiam è cælo accerere: ibi enima
sedem habet. inde Salomon accerere-
bat. *Sciens, ait, quia Sapientia* (nam de
eâ loquitur) *continens esse non possum, nisi*
Deus det, adii Dominum, & deprecatus
sum. Emitte (ita enim orabat) *Domine,*
sedium tuarum assistricem sapientiam, &
noli me reprobare à pueris tuis, mitte illâ
de sede magnitudinis tuæ: ut mecû sit, &
mecum laboret, ut sciam, quid acceptum
sit coram te omni tempore. Aurea & flex-
anima est oratio: eam tu quoque vsur-
pa, tunc potissimùm, cùm res dubiæ,

B 3

& in-

& intricatæ inciderint. Ita Salomonis quoq; parens Dauid factitabat. nam eum difficilia, & obscura contingeret, adibat sacra templi adyta, atq; ad aram Diuinæ Maiestatis supplex ex propitiatorio diuina responsa deposcebat.

Hoc primum, vt sapiens breui euadat: alterum illud erit, vt quoniam homines Deus per homines erudit (ideo enim Paulum, cum ex eo quaereret, *Domine, quid me vis facere?* ad Ananiam remisit) consilia expete viris eruditis, & prudentibus, à quibus nullo negotio ediscas sapere, quod sibi illi magno sudore compararunt. Et quoniam non semper sunt ad manum viui, quos consulas, agere frequenter cum mortuis, virorum inquam, eruditorum, post mortem superstitem libros oculis, & manibus tere, ex quorum lucernis lumen accipias. Ita ferunt Alphonsum Aragoniæ Regem à familiari deprehensum,

cum

cùm librum identidem manu pulsa-
ret; rogatum verò cur id faceret, re-
spondisse, ex mortuo sana consilia se
sciscitari: neq; eum pudebat, etsi sa-
pientissimus esset, ex illis discere, si
quæ nesciret. Et viuos quidem ha-
bere poteris, si non præsentēs & co-
ràm, quos saltem scriptis literis adeas,
neque deerunt fortè, è viciniâ aliqui
te sapientiores, & subinde qui te adeât,
& quos audias. Sin minùs, habe domi
libros, quæ tibi præcipua sit supellex,
eorumq; lectioni incumbere: id Timo-
them licèt Episcopum, atq; Docto-
rem monet Apostolus: *Attende, inquit,*
tibi, & doctrine, insta in illis: hoc enim
faciens, & te ipsum saluum facies, & eos,
qui te audiunt. Sed tu fortassis in eo
errore versaris, in quo non pauci, qui
sicut nautæ, cùm in portum se appu-
lisse putent, aut somnient, funes sol-
uunt, vela contrahunt, anchoras fi-
gunt: ita nonnulli cùm in Acade-
miis, scholis, seminariisque, velut in

navigatione studia, libròsque tractà-
 rint; iam Parochiam, quasi portum,
 quò tendebant, assecuti, studia remit-
 tunt, & lacertos; nihilq; agunt, aut
 alia potiùs, quàm vt sese exercendo
 perficiant. Atqui conciones iam ha-
 bendæ ad populum, fides rudibus ex-
 plicanda, in adultioribus firmanda,
 contra hæreticos propugnanda; ex-
 stirpanda vitia, virtutes inserenda.
 hæc profectò non vulgarem eruditio-
 nem desiderant. itaq; bibliorum vo-
 lumina euoluenda, ingens opus; le-
 gendi interpretes, magnus labor; ca-
 sus conscientia explicandi, labyrinthus
 est; controuersia pertractanda,
 difficile studium; Ius Canonicum con-
 sulendum, & SS. Patres interrogandi,
 vastum mare.

At, inquires, vnde mihi locus, &
 tempus suppetunt, vt in istud me pi-
 strinum compingas; vnde sumptus,
 vt mihi tam locupletem librorum su-
 plectilem comparem? Primò locus
 est

est Musæum tuum, quamuis angustum. Temporis sat erit, si otium fugias, si superfluo somno, inanibus negotiis aliquid subtrahas: sumptus abundè suppetent, si alibi, vbi opus non est, minuas. Neq; peto, vt Alexandrinam, aut Vaticanam bibliothecam instruas. Pauci sufficient libri, si selegeris, qui ad rem tuam facient. Sacram Scripturam, quam S. Ambrosius librum Sacerdotalem, S. Dionysius substantiam Sacerdotum appellant, facilè comparabis, vnum præterea, & alterum bibliorum interpretem, aut Cornelium à lapide, aut breuiorem Commentatorem Sa, & Mariani: ad conciones accommodatas populo faciet plurimum Matthias Faber: controuersias expediet Becanus: Casus conscientiae Layman, aut breuior Binsfeldius, aut Toletus, aut Bassæus, & nuper editum Antuerpiæ Compendium Dianæ. Ad multa utilis erit Iacobus Marchantius, & Ioan-

nes Baptista Possevinus. Concilium Tridentinum, cum librorum prohibitorum indice, non vltimum locum teneat, & eiusdem Concilii Catechismus. Iuuerit etiam Catechismus historialis Antonii Dauroutii. Ac, ne te negligas, libri in promptu & manibꝯ sint aliqui spirituales; Thomas à Kempis, Meditationes Lud. de Pöte, Opuscula Drexelii, Arias. Finio cum epilogo Thomæ Campensis: *Ecclesiasticus sine libris, quasi miles sine armis, equus sine frœnis, nauis sine remis, scriptor sine pennis, avis sine alis, sutor sine subulis, faber sine malleo, sartor sine acu, viator sine baculo.*

NVM: III.

Vigilantia.

PArs prudentiæ vigilantia; vti hæc ad superandos hostes, victoriámq; reportandam in ducibus belli plurimum valet, cunctatio verò, aut somnolentia plurimum officit: ita in animarum negotio vigil cura, oportunitas

runitas captata, & arrepta occasio
maximè ad rem faciunt: utq; militiæ
Præfectos dies, noctesq; vigiliis age-
re, & excubare oportet, ne ex insidiis
hostes aggrediantur: ita multò etiam
magis, Rectoribus animarum inuigi-
landum, ne Tartarei prædones inuo-
lent. Et (ut dicamus istud è re accõ-
modatiùs) uti Pastores ouium vigilare
debent super gregem, ne lupi, qui per-
petuò prædæ inhiant, in ouiculam,
præsertim ex gregem, irruant: ita ani-
marum pastoribus agendum, eoque
magis, quòd animarum lupi ouinam
pellem plerumq; induant: ut incau-
tos cautiùs fallant, ac vorent. Hoc
propè eòdem pertinet, Speculatorem
te esse oportet, qui in altiori loco po-
situs attendas, si quis orthodoxæ do-
ctrinæ, vel bonorum morum hostis
irrumpat: ut veluti ad arma, & incen-
dium clames, &, quo poteris mo-
do, malum depellas: alioqui scis, quid
supremus Pastor minetur, *sanguinem*

36 *Manualis Parochorum.*
eius (qui perierit) de manu tua requi-
ram.

NVM: IV.

Diligentia.

PARS altera prudentiæ est diligen-
tia, sedulitas, maturatio. Negli-
gere, & lentius, quam par sit, agere,
aut cunctari, multum in bellis, & ciui-
libus negotiis nocementi adfert: plus
in curâ animarum: occasiones hic ne-
glectæ, aut non arreptæ, quæruntur
deinde cum lacrymis: sed iam fru-
strâ; cum aufugerint, non redeunt.
Scribit S. Gregorius l. i. dial. c. 12.
rem miram de Seuero vitæ admirabi-
lis, Ecclesiæ B. V. sacerdote, quam hi-
storiam iisdem propè verbis subiicio.
Sacerdotem illum quidam Paterfami-
lias, cum ad extremum venisset di-
em, missis nuntiis rogârat, vt ad se
quantocyùs veniret: inopinatò verò
contigit: vt Sacerdos ad putandam
vitem esset occupatus, atque ad se ve-
nienti-

nientibus diceret : antecedit , ecce
subsequor ; cūmq; videret sibi in eodē
opere parū superesse , paululūm mo-
ram fecit : vt opus , quod minimum
restabat , expleret : quo expleto , cœpit
ad agrum pergere. Eunti verò in iti-
nere occurrentes , qui prius venerant ,
Pater , inquiunt , quare tardasti ? noli
fatigari , quia iam defunctus est : quo
audito ille contremuit , & magnis vo-
cibus se interfectorem illius clamare
cœpit : flens itaq; peruenit ad corpus
defuncti , seq; coram lecto illius cum
lacrymis in terram dedit , cūmq; ca-
put tunderet , seque reum mortis illius
clamaret , repentē is , qui defunctus
fuerat , animum recepit , significauitq;
iis , qui attoniti aderant , se à tetris ho-
minibus , ex quorum ore , & naribus
intollerabiles ignes exundabant , per
obscura loca deductum , donec accur-
rens pulcherrimus Iuuenis iussit re-
duci : quòd Seueri presbyteri lacry-
mis Deus illum vitæ , & salutis redo-

B 7

nasset :

nâsset: igitur vitæ redditus, cùm septem diebus pœnitentiam egisset, octauo die, tum scilicet ritè expiatus, iterum viuere desiit. Paucissimi, ô mi Neo-paroche, sic redeunt, pauciores reperias Seueros, qui lacrymis id suis impetrent. Et cheu! vnus morulæ spatio quantæ res interuertuntur? antequam ille de vite surculum putaret, mors vitam isti amputat, neque hîc te iuuat istud, *non putabam*: putare enim debueras: hinc illæ lacrymæ; illius sum interfector, reus mortis. Quid fiet, si qui ad baptizandos infantes, aut absoluendos infirmos vocati, hærent non in vineâ, sed tabernâ vinariâ; tergiuersarentur, cunctarentur, procrastinarent? mortuum fortè reuocare non poterunt ab inferis; sed sequi possunt: non fit, inquis: sed si fieret?

C A P V T VI.

Sic cultus Diuini studiosus.
NVM: